

HELOVYNAS

Artėjant *Helovyno* dienos šventimui, vienoje internetinėje svetainėje randame tokį anonsą:

„Helovynas yra baisiausių, tačiau viena laukiamiausių vaikų švenčių. Kiekvienais metais ši šventė darosi vis populiareesnė ir visoje Lietuvoje įsikuria siaubo miesteliai, moliūgų parodos, vaiduoklių parkai, vyksta įvairūs Helovyno renginiai“.

Svetainė pateikia net 22 vietas visoje Lietuvoje, kur tėvai savo vaikus gali nuvežti, idant šie pajustų pramogą baisiausių vaiduoklių apsuptyje.

Tarp daugelio kitų, jose siūlomos ir tokios patirtys:

– „Pragaro pasaulis atsivers nuo spalio 11 dienos iki lapkričio 3 dienos, nespėję išeiti, liks įkalinti gyvenimui su Liuciferiu!“

– „Liuciferio zonoje tikra pragaro kasdienybė su specialiais efektais ir gyvais gąsdintojais!“

– „Demonų ir velnių pasaulyje, gaudynės su angelais ir žmonės įdarbinti demonams!“

– „Beveik 1 kilometro ilgio take Jūsų lauks gyvi animatoriai – gąsdintojai, kurie privers Jus išbėgti klykiančius iš baimės! Pasiruoškite būti rimtai išgąsdinti...“

– „Pačius drąsiausius parko lankytojus pakviesime į 5 skirtingus siaubo kambarius–beprotnamį, landynę, psichiatrinę, skerdyklą ir pragarą“.

Visa tai su dideliu pasimėgavimu siūloma vaikams, kuriems šios šventės tamsioji pusė kelia didelį susidomėjimą. Tačiau koks šios šventės turinys?

1. – Trumpa istorija

Mirties dievas *Samhainas*

Helovyno šventimas kyla iš keltų šventės *Samhaino*. Archeologiniu ar literatūriniu požiūriu apie keltų religines apeigas ir dievybes žinoma per mažai, tačiau atrodo, kad jų religinius metus žymėjo keturios pagrindinės „ugnies šventės“, iš kurių *Samhainas* buvo paskutinė ir svarbiausia.

Keltų Naujieji metai prasidėdavo lapkričio 1 d., o išvakarėse būdavo rengiama šventė mirties dievo *Samhaino* garbei. Ji simbolizavo šalčio, tamsos, nykimo laiko pradžią (todėl

ilgainiui imta sieti su žmogaus mirtimi). Keltai tikėjo, kad dievas *Samhainas* tą vakarą leidžia mirusiųjų sieloms grįžti į namus.

Ramybė su mirusiaisiais

Štai kodėl buvo svarbu sutvarkyti savo reikalus su gyvaisiais ir mirusiaisiais, ypač jei pastarieji nebuvo pakankamai pagerbti per savo gyvenimą. Taip buvo siekiama paskutinį kartą juos pamaloninti prieš prasidedant metų „nakčiai“ ir užtikrinti jų ramybę. Šią naktį esą simboliškai išnyksta riba tarp gyvųjų ir mirusiųjų pasaulių, todėl per *spiritizmą* ir *aiškiaregystę* galima užmegzti ryšį su mirusiaisiais.

Numaldyti piktąsias jėgas

Vakare žmonės privalėdavo užgesinti židinius, druidai iš ąžuolo šakų uždegdavo laužą, jame aukodavo gyvūnus, grūdus, net žmones. Po aukojimo (manoma, piktosioms jėgoms numaldyti) kiekviena šeima nuo šio laužo vėl uždegdavo savo židinius.

Šventės metu žmonės, kad atbaidytų piktąsias dvasias, kartais vilkėdavo specialiais šiurpiais kostiumais, pagamintais iš gyvulių odos ir galvų arba išsidažydavo veidą anglimi. Iš paaukotų gyvulių liekanų jie spėdavo ateinančių metų ateitį. Kad dvasios nepatektų į namus, keltai kurstė ugnį, ruošė jiems skanėstus ir palikdavo juos namo prieangyje.

Samhaino sukrikščioninimas

IX amžiuje Bažnyčia Britų salose (dabartinėje Airijoje ir Škotijoje) įsteigė *Visų šventųjų* iškilmės dieną, o *Samhainą* pavadino *All Halows' Eve – Visų Šventųjų išvakarėmis*. Iš čia ir kilo dabartinis pavadinimas – *Helovynas*. *Helovinas* užgožė *Samhainą*, Vėlinių išvakarės tapo budėjimo, maldos ir pasninko naktimi ruošiantis kitai dienai.

Tačiau bendruomenės išlaikė ir kai kuriuos senovinius papročius, ko gero gimė ir kitų. Vaikai ėmė vaikštinėti pas žmones ir prašinėti skanėstų. Tai turėjo būti smagi ir triukšminga diena. Kiti ėmė „vaidinti dvasias“, vaikščiodami naktį, pasišviesdami tuščiavidurėmis ropėmis, rinkdami maistą ir krėsdami bjaurius pokštus tiems, kurie atsisakydavo duoti „dovanų“. Ilgainiui klostėsi pasaulietiniai, įvairiuose regionuose skirtingi *Helovyno* šventimo papročiai.

Pokyčiai XIX amžiuje

Dabartinį pavidalą *Helovynas* pradėjo įgauti XIX amžiuje, kai airių ir škotų emigrantai, atvykę į Šiaurės Ameriką, šią šventę išpopuliarino. Mada persirenginėti vaiduokliais, vampyrais, giltinėmis ir kitokiais baisūnais kilo XIX a. pabaigoje. Šventė liko susijusi su mirusiųjų minėjimu, tačiau labiau simboliškai – katalikiška *Helovyno* prasmė ėmė blėsti, liko tik pramogos elementas. Būtent Amerikos visuomenės pateikta reinterpretacija *Helovyną* pavertė vartotojiška švente, vis labiau išstumiančia tikėjimo turinį.

Tradicija persirenginėti įvairiais kostiumais atsirado Airijoje ar Škotijoje maždaug XIX a. JAV ji išplito XX a. pradžioje. Ketvirtajame dešimtmetyje JAV parduotuvėse jau pasirodė pirmieji masinės gamybos šventiniai kostiumai. Pagal tradicijas kostiumai imituoja antgamtnes,

dažniausiai baisias būtybes – vaiduoklius, skeletus, raganas, velnius, vampyrus – viską, ko žmonės bijo.

Egzistuoja ir kitas itin svarbus istorinis elementas. Nuo XIX a. keli anglosaksų ezoteriniai judėjimai populiarino ir skleidė bendravimo su mirusiaisiais (vadinamojo *channelingo* arba spiritizmo) ir mediumistinių gebėjimų (aiškiaregystės ir kt.) praktiką. Šie judėjimai sparčiai vystėsi, atsirado keletas okultinių grupių, kai kurios iš jų buvo atsidavusios šėtonui. Šie okultiniai judėjimai aktyviai veikia tokiose įvairiose srityse kaip muzika, menas ir literatūra, o *Samhainą* (taigi ir *Helovyną*) pasisavino kaip savo okultinės praktikos dalį.

Svarbu žinoti, kad satanizmas, susibūręs į judėjimą *Wicca* vardu, pasisavino pagrindines keltų pagoniškojo pasaulio ritualinių švenčių datas. Tarp jų buvo ir *Samhaino* šventė naktį iš spalio 31-osios į lapkričio 1-ąją, laikoma pagrindine švente, pradedančia švenčių kalendorių. Šėtono garbintojams, nors kiekvieną naktį iš šeštadienio į sekmadienį jie švenčia šėtoniškas apeigas, kad išniekintų krikščionių švente laikomą sekmadienį, pagrindinė jų kalendoriaus šventė, kuria prasideda šėtoniški metai, yra *Helovyno* naktis. Švenčiamas įžengimas į tamsą.

Štai kodėl *Helovynas* tapo magijos, siaubo ir mirties švente, priešingai nei krikščionybė, kurios šaknys – Dievas, kuris Kristuje, nepaisant gyvenimo išbandymų, dovana ramybę, viltį, taiką ir džiaugsmą. Štai kodėl Lietuvoje kuriami Siaubo miesteliai skelbia: „Pragaro pasaulis atsivers nuo spalio 11 dienos iki lapkričio 3 dienos, nesuspėję išeiti, liks įkalinti gyvenimui su Liuciferiu!“.

2. – Ką sako egzorcistai?

Lietuvos krikščioniškoje erdvėje yra pasirodę straipsnių, kuriuose nesureikšminamos *Helovyno* šventimo galimos neigiamos pasekmės. Mūsų nuomone, sumaniau žvelgti į tai, ką sako kunigai egzorcistai.

Kun. Francesco Bamonte, tarptautinės egzorcistų asociacijos viceprezidentas, Romos miesto egzorcistas, tiek studijuodamas istoriją, tiek praktiškai susiduriantis su *Helovyno* šventimo pasekmėmis, mums gali būti patikimas atskaitos taškas.

Kas yra Helovynas?

Kun. Bamonte sako, kad *Helovynas* nėra rudens karnavalas, jis nėra ir sekuliari šventė, neturinti jokio religinio elemento. Iš tikrųjų tai yra pagoniškos šventės, prisidengusios smagia ir nekalta pasaulietine švente, atgaivinimas. Tai yra magijos, siaubo ir mirties šventė.

Koks šio reiškinių tikslas?

Egzorcistas teigia, kad šis reiškinys yra dalis projekto, kurio tikslas – ne tiek uždirbti pinigų, kiek puoselėti neopagonybę, okultinį ir maginį mentalitetą visuomenėje, ypač tarp vaikų, paauglių ir jaunimo. Galiausiai tai bandymas užgesinti šviesą, kurią Kristus atnešė į žemę, kad krikščioniškoji gyvenimo vizija išnyktų tarp naujųjų kartų ir būtų sugražinta bei paskandinta senovinėje ir slegiančioje pagonybės tamsoje.

Kas jį skatina?

Kun. Bamonte sako, kad nedaug kas žino, jog tą naktį, kaip ir prieš tai bei po jos, Blogio garbintojai, atlikdami iškrypėliškus ritualus jo garbei, aukoja jam žaidimus, pramogas ir „energiją“ visų tų, kurie, švęsdami *Helovyną*, daugiau ar mažiau sąmoningai prikelia tamsos pasaulį. Iš tikrųjų jie įsitikinę, kad taip stiprina velnio galią tiek visuomenėje, tiek ir savyje, kurie jį iššaukia, aukodami jam ir net aukodami jam savo artimo gyvybę.

Antai, buvęs aukšto rango Šėtono kunigas, stebuklingai išgelbėtas, Džonas Ramiresas (John Ramirez), jau daugiau nei 16 metų mokantis viso pasaulio tikinčiuosius kaip nugalėti priešą, liudija apie savo tamsiuosius metus:

„Mums, kaip velnio garbintojams, Helovynas buvo labai ypatingas ir mes nekantriai laukėme jo šventimo, nes žinojome, kokias pasekmes ir kokią tamsią galią slepia ši naktis. Raganų pasaulyje ji labai skiriasi nuo visų kitų naktų. Tai būtų tas pats, kas man šiandien paklausti tikinčiųjų: „Kiek jums svarbus Didysis penktadienis ir Prisikėlimo sekmadienis?“. Helovynas turi tiek pat daug svorio ir svarbos tiems, kurie gyvena tamsioje pusėje“.

Toliau jis sako:

„Prisimenu dienas prieš Helovyną, kai mes, velnio garbintojai, turėjome demonų pasaulio nurodymus, ką reikia daryti, ir žinojome, kad naktis bus ilga. Miegojau visą dieną, kad būčiau pailsėjęs ir pasiruošęs vidurnaktį, kad galėčiau iki pat ryto skleisti pragarą pasaulyje“.

Helovyno personažai ir šventimo formos

Romos miesto egzorcistas siūlo atkreipti dėmesį į *Helovyno* personažus: bauginančios pabaisos, vampyrai, vaiduokliai, zombiai, raganos, velniai, šiurpūs klounai, kruvinos kaukolės, dalgiais ar kirviais pervertos galvos ir net šiurpūs bei skandalingi žmogaus orumo atvaizdai, pavyzdžiui, netikri iškankinti ar sukapti lavonai.

Šiuo laiku neproporcingai daug padaugėja piktžodžiavimų krikščionių tikėjimui ir simboliams. Kunigai vaizduojami su zombių kaukėmis, suplėšytomis stulomis, sutanomis ir kunigų drabužiais, krauju suteptais vienuolių rūbais. Daugiau nei akivaizdu, kad aplink šį šventimą tvyro baimės, mirties, siaubo ir demoniškumo atmosfera.

Kokios *Helovyno* šventimo pasekmės?

Anot egzorcisto kun. Balmonte, sunkios pasekmės pasireiškia dvejopai. Vienos jų pasimato tuoj pat, kitos ruošia būsimam blogiui.

Satanistai prieš *Helovyną* „meldžiasi“ šėtonui, kad šis įvykdytų kokį nors kruviną poelgį. Jau rytojaus dienos žinios praneša apie pagausėjusius tragiškus epizodus keliuose, vandalizmo aktus, gausius nusikaltimus ir tt. Visa tai išreiškia smurtinį *Helovyno* pobūdį.

Tačiau pasekmės, anot egzorcisto, yra ir ruošiančios būsimai kančiai. *Helovyno* šventimas predisponuoja priimti neigiamus, okultinius, ezoterinius pasiūlymus, palankius šiai kultūrinei orientacijai. Kiek daug tėvų su dideliu siaubu supranta - kai jau būna per vėlu, - kad jų

paaugliai vaikai nuo vaikystės *Helovyno* dėka išmoko užsiiminėti mediumais, seansais ir ritualais, kad užmegztų ryšį su velniu.

Todėl *Helovyno* reiškinys kelia didelį nerimą ir realų pavojų, nes net jei tie, kurie tai daro, neketina švęsti raganavimo ir velnio, iš tikrųjų *jie bendrauja su šia blogio dvasine srove*, su šia tamsia ir kenksminga srove, kuria, patys to nesuvokdami, yra apgaubiami tarsi tamsos aureole, todėl tampa labiau pažeidžiami tiek įprastų, tiek nepaprastų velnio veiksmų su visomis žalingomis jų pasekmėmis jų gyvenimui. Tokios lengvabūdiškos ir nekenksmingos pramogos gali ne tik *paruošti dirvą būsimam nepaprastam velnio veikimui*, bet ir leidžia jam pakirsti ir *subjauroti jaunų žmonių sielas*.

Kaip reaguoti?

Romos miesto egzorcistas klausia: Kaip galima pakeisti šį labai liūdną reiškinį? Reikia skatinti viską, kas yra alternatyva *Helovynui*, stiprinti tikrąją Visų šventųjų šventės prasmę, kaip tai daro daugelis kunigų. Suaugusieji ir vaikai gali įsitraukti į šventųjų kostiumų gamybą.

Taip pat sekmadienį prieš spalio 31 d. palaiminkite drabužius; parapijų salėse ir oratorijose iškabinkite šventųjų gyvenimo atvaizdus, organizuokite šventųjų procesijas, kuriose dalyvautų vaikai ir, kiek įmanoma, jaunimas bei animatoriai; pasiūlykite vaikams surengti šviesią šventųjų šventę: žaidimus, dovanas, užkandžius, procesiją su deglais ir maldą už taiką; maldos budėjimus su Švenčiausiojo Sakramento adoracija.

Vaikams ir suaugusiesiems reikėtų paaiškinti bendrystę, kuri mus sieja su visais šventaisiais ir mūsų mirusiaisiais, padedant jiems atskirti tai, kas kenksminga, nuo to, kas nekenksminga; o svarbiausia – priminti, kaip svarbu mums, katalikams, švęsti savo bičiulius šventuosius, kurių užtarimu galime gauti tiek daug malonių ir pagerbti savo brangius mirusiuosius, kurie laukia mūsų maldų ir su kuriais tikimės vieną dieną susijungti amžinybėje.

Žodžiu, intensyviai dirbuotis parapijose ir mokyklose, kad išryškėtų akivaizdus antikrikščioniškas *Helovyno* fenomeno komponentas, nesibaiminant, kad būsime pavadinti fanatikais, bet visada kaip kasdienių veiksmų kompasą turint savo *įsišaknijimą Tiesoje*. Atgaivinkime naujųjų laikų šventųjų veidus, kurie spindi nuostabia Dievo šviesa, o ne baisias *Helovyno* kaukes, išreiškiančias niūrią tamsos ir blogio pasaulio atmosferą.

Diak. Lukas Skroblas